

„LATWIJAS KAREIWJA“

SWEHTDEENAS PEELIKUMS.

№ 34.

Swehtdeen, 17. dezembrī

1922. g.

Wiktora Egliša

Litena warâ.

Uf pafaules nefas naw leelischkats
Un brihnischkats, tã zilwekmuhsha mets,
Raut tuhstosch gadeem eets schis fentschutats
Un weentospaschus mehrkus katriš reds.

Jr mahtes kruits mums jatur zeeschizeesch,
Tad japrot patwalas un darba preeks,
Tad feewa jamihlê, lai dsimtu weesch,
Rad behrni leeli jau, tu wiseem leeks.

Bet schajos metos weenmukweenmukos
Jt weens war malditees besgala dauds;
Rã dahrgus wihnus ma dus dseram schos,
Un genijam wiss muhschs tã reibai lauts.

Uf smadsenem dihgst krahshnu murgu digsts,
Ras aifrauj muhs no dabas tefas nost;
Jit draischkigs Donzchois, til Falstas mihsstis,
Un postoschs Don-Schuans, tas Faustã most.

Bet maldos eerauteem uf spehli litt
Pat dshwibu muhs nitnãs kaisles speesch,

Un arhprahts kosmislais til strausch war titt,
Ra tautu ittenus winsch leesmãš sweesch.

Lai krahshni murgotu, mehš zihnamees,
Paschewi seebojam un wifus tos,
Ras zelã gadijees, un brihnamees
Ja zihnã uswarets wisbihstamais

Waj gaita krahshnata jeb fasneegums,
Ras pawafari plaukt lauj pumpyeem
Un smarschãš flihg? To pascheem wehrot mums
Un meegu trauzet kuhreem itdeeneem.

Bet dabai paklaufit, tãš gaitu eet,
Rã fentschi gahjuschi wehl deewischkãt
Mums mirkleem isleetas, un schehl tad schheet,
Ra tautu pasaulsmurgi maldit schãt.

Tã spehtus isfcheedis, un nerwu flims
Tãš fermens, isdedsis tã kraters, mirs.
Uf winas pihfcheem 'aunas tautas dšims,
Rã kometas reis wifas semê birs.

R. Jekabsona

Spoku stahsts.

Smaglatks ar Jahni Plakaniun Andreewu Sal-
minu nonehma kopigu dshwolli Rigã, netahlu
no Matifa kapeem — teeschi Rajenes eelã. Wi-
ni sagahdaja kahdas nefahdas wezas, leetotas
mebeles, un apmetãš trijãš paprahwãš istabãš.
Koridors bij starp istabam un kehli. Pee dsh-
wolla peedereja weranda ar isegu fehtã. Kalpo-
nes beedri nepeenehma, bet šaimneezibu wadija
pehz kahrtas itweens šawu nedeku. Smaglatks
brihscham walarus pawadija studentu korpora-

zijã, bet Plakãš un Salmisch, tã Strahdneeku
Partijas agitatori. fewischka pilsoniska peenahlu-
ma neispidija. Wini organiseja un wadija pul-
zklus pa preekschpilshehtu pagraba dshwofleem,
itweens šawã noteiktã rajonã. Ustahdamees ari
tã pulzinu lektori wini isplatija Partijas profla-
mazijaš, pahrejo laifu pawadidami pehz ards
patikas. Rã uswilkti pulksteni wini aisslaida wai-
rafus mehneschus, weens par otra darbibu waj
peenahfumeem mas interesedamees. Ne aif intri-
gas, bet aif tihras garlai,ibaš wini pa wafareem
atrada kahdu kopeju no darboschanoš. Spiritišms
pirmãš rewoluzijaš laikã bij modes leeta. Litte-

nigos dšihwołka beedrus intereseja noslehpumainu parahdibu pehtiščana, garu issauščana. Jaunus zilwekus wehl schodeen ašfrauj, interese wišs neišdeeniščaiš, wišs kam ir šakarš ar muhščam neišpehtamo garu walsti. Garu parahdibas kontretā formā uštrauz ne tikai 'aun'ibu ween. Erijuš dšihwołka beedrus toreis šti,ri šaištija noslehpumaint mištitšais. Erižoščam širdim wini nodewās Edgara Poe fantastiško nowelu lašiščana. Širsnigi wišs trihs beedri šmejdās par to, to Wezfaktinšč pabešajā broščurā par garu parahdibam un špiriuišmu klajā laidis.

Jahnis Plakans un Andreuws Salminšč par dašču to mihleja pasobotees, mešledami leetu un parahdibu šmeekligās pušes. Pašči wini tahli wehl nebija tahdas nogatawojuščas personibas. Kuršč to ari no wineem lai prašitu, tur Rigas laiweešču jauniba bij toreis ruhščanaš un tapščanaš momentā.

Deenu, kad trihs jaunee zilweki itweens bli šawā ušdewumā, dšihwołka telpas stahweja tukščas, bet wataros šči šawadi noškanotā trijuwihru šabeedriba pahrunaja ofulitšma noslehpumainibas. Salminšč daudš mihleja forset, pat weenfahrsčti šamelot. Šawā laikā, pa freewu eestahdem darbodamees, wišč bija nahzis šakaros ar freewem špiritistēm. Šagad wišč štundam mihleja tehlot wišnetžamatos un wišdraušmigatos notikumus špiritistū pašaulē. Beš ščaubam, wišč bija dašču to lašijis un ari ar daščam nopeetnām študijam par noslehpumu pašaulēš brihnumparahdibam eepašnees, bet tā ka wišč žentās wišur šawus štahštijumus pahršpšilet, tad Šmaglats un Plakans daudšreis nesaprata waj Salminšč jokus dšen, jeb runā nopeeni.

Salminšč istabas beedreem bli jau apnizis ar nostahstu par tahdas Widšemes draudšes mahžitaja kundši, kura išdalijusees, t. i. no winas atdaltijees šfluidums, kuršč peenehmis winas paščas išfatu. Škultijiti ščo atdaltijušchos šfluidumu šauzot Špiriju un ščis Špirijs peederot pee garu parahdibam.

Rahdu deenu mahžitaja kundše sehdejusi pee loga un zaur logu dahršā wehrojusi pati šewi, tā tahdu no paščas atdaltijušchos Špiriju. Mahžitaja kundše ari to šinajusi, ka no winas atdaltas Špirijs un winai paščai kluhšt redšams, tomehr wina par to daudš neuštraukusees, ušluhdama wišu ščo leetu par dabigu un nenowehrščamu parahdibu.

Beš winas paščas, Špirijs, dahršā ari no blašus personam wairat reišes tur — luteranu mahžitajmuisčā — tizis redšets. Šikai ar mahžitajkundši neweens nedrihštējis tahdos brihščos šahšt tahdas šarunas, jo kundše sehdejusi uš weetas šā peenag!ota un raudšijusēs tikai uš weenu punktu dahršā t. i. pati uš šawu Špiriju. Šoprojam Salminšč šinaja pašahstīt, ka ari Špiriju neweens nedrihštēja trauzet, talab ka ar to mahžitajkundše buhtu apdraudeta. Rad Špirijs atkal ar kundši šaweenojees, tad kundše no jauna klū-

wišt normala, bet tomehr atšahjuši šmagu šlimibu pahrzeetuščas eepaidu. Bištama ščahda šadalščanaš nebijusi tikai tad, ja wišs noritejis dabigi un beš tahda trauzejuma. Šišdaudš bijis šinams, ka trauzet nedrihštēt ne garigā ne ari šifistā šermena, jo ja Špirijs zeeštu tahdu eebaidijumu, ar šawu išejas punktu nespehdams wairš atpašalšaweenotees, tad šifistajam šermenim šagatawota drošča nahwe, jo meesa beš šfluiduma ilgi nespehi eššēt un ari Špirijs newarot pahšrak ilgi weens palsti, jo neesot pilnigi patšahwišs indiwiuēls garš. Winaam wehl ešot tahda šaite, tas to pee išejas šermena wehl arween atpašal.

Šmaglalkamun Plakanam ščahdi štahsti blija tas glušči jaunš un šawā šinkahre wini greesās pee Salmina ar daščadeem waizajeeneem, kurus wišus Salminšč nespehja atbildet, jo septini muški warot wairat waizat, nekā weens gudrais atbildet. Ur wišu to Salminšč waizatajeem tomehr ušdaudš to dewa noteiktas atbildes. Šā peem. ščis špiritistis šinaja štahstīt, ka Špirijs beš tahdu šawellu warot išpeestees zauri wišbeefatai muhra šeenat un ša ščajā šinā wišč ešot wiššpehžigās garš, kuršč pahršpehjet katru šifistū ščehršli. Špirijs teefot zauri ne tikai weenam muhram, bet peem. peežpadšmit dšelšču šeenam un ari tad wehl maš azumirškos warot aišlidot juhšsem tahlu. Ur telpu Špirijs waldot brihniščkā tahrtā un išgahjis no peem., Rigas, warot pehž loti masa laizina buht Ņujorkā, parahditees pehščni uš laut kuras eelas. Ščahds Špirijs itweenam ešot ar šifistū azi šarešams un ja tahds mirštigais ar winu eelaidiščotees tuwatās šarunās, waj peem. ar rošas šneedešenu tam peeštarsčotees, tad tas jau ešot bištami. Špirijs warot pehščni išplehnet, pašust. Šakarā ar to pee išejas punkta wišč wairš newarot atgreestees. Šifistajam šermenim tad eestahjotees nahwe. Šawufahrt, itweens mirštigais, kuršč Špiriju trauzejis, waj nu to ušrunajot, waj pat tam šermeniški peeštartees, šweikā neišeešot, wišmas tahdu dšikalū dwehšelišū šatrinajumu tas pahrzeetiščot, jo eeraudšijis gara tragodiju mirštigais ari šinamā mehra teefot pahšwehrtis, waj wišmas šmagi peemetleis ar tahdu gruhtu šlimibu, no kuras tikai gauši eespehšams išwešelotees.

Paštšprinadams peewesto ar tahdu realu peemehru no pašča peedšihwojumeem, Salminšč pašahštija abeem beedreem šelosčo:

Šahju reis pa tukšneščainu ščoseju. Biju tā no leetu šalijis, ka krešis un šwahrki man ščuldsēt ščuldšeta un šaušas wišles nebij wairš uš manas meesās. Wairat par diwpadšmit štundam nebiju neko ehdiš, kaut par ehščanu nedomaju, jo lihds tahdat šinamai weetai biju nonehmees šahjam aiseet. Šš gahju pa šweščo ščoseju pirmo reiši un ari želu ihsti nešinaju, bet dewos uš preešču šā mehma šwš, jo biju nolehmīs šawa žela neweenam neprašit. Mani bija apnehmis dšilšč un leels klufums, tahds pašštams weenigi teem, kuri šawā nodabā weeni pašči želojušči, nedširdedami šew aptahrt dšihwa žilweka balši. No wišam pušem eeslehdša mani išdedšis šmil-

hains klajums ar retām, krumpainām preeditēm. Tis šhofejas dšihwšhoga nejaufchi isdširdu kaut ko klufi waidam, kas pirmā azumirkli man atgahdināja it tā kahda eewainota putna balsi. Tuwaki pee dšihwšhoga eeraudstiju fakumpuščas feeweetes grahwu nurlstam kaut ko. „Kur tawš nabaga Špirijs aistlihdīs?“ es domaju un atstahju feeweeti winaš liktenim, jo no dascheem ofultisteem biju dširdejis, ka šchahdā brihdi nedrihst transā eegrimušchu irauzet. Leetus drihs bija pahrgahjis un no tufneschainās smiltis kuhpeja sila dwinga, kas drihs mani apnehma tā šawads tihmeklis. Ustraukts turpinaju zelu un nesinu zik ilgi tā klufedams biju gahjis, kad gar šhofejas grahwmalu eeraudstiju flihdam ķermeni. Tuwojees man us dascheem šoleem, ķermens azumirkli apstahjās.

Platans un Smaglaks tā fastingufchi klauštjās dihwaino stahstijumu un gribeja kaut ko waizat, bet nešpehja. Pehz neleelas pauses Salminsch turpnaja:

„Rā—mah—“ isdširdu šawadu štanu.

„Kas tu esi?“ es newilūs gribeju waizat, jo tikdauds šapratu, ka te ir darischana ar kahdu feeweetes garu, warbuht, ar kahdu nomaldijušos garu.

„Rā—mah—“ šweščā atfahrtoja un pazehla kreiso rofu.

Tagad sinaju, ka man wajaga klufet, jo šchahdu wairš nebija, ka teescham redsu garu, kahdu astralu ķermeni, ar kuru šarunās eelaisstees ir bihstami un pahrdroschi.

Weenu azumirkli es paraudstijos us neapraštamo tehlu šawā preeščā un pehz tam mans škats flihdā tahli perspektiwā. Štingri us mani raudstijās pelets debesšaplots ar islijufcheem leetus mahkoneem. Saule flihdeja beesā miglā taifni wafara pušē un pehščhi manim šchita, ka no mahkonu walneem tā šchwihtra islarščas dihwains gaismas šposchums, kuršč tikpat ahtri atkal nosuhd, tā parahdijeēs. Menofakamā parahdiba wehl arweenu lihwenoja manā preeščā un runaja kautko nesaprotamu. Ja tobrihd nebuhdu pahrlēzinats, ka šawā preeščā redju maldū garu, es buhtu domajis, ka škatos kahdu ahrprahčigu waj garā wahju feeweeti un buhtu, warbuht, puhlejees no winas walā kluht. Bet te nu man nebij tahdu domu. Kruhtis bija nolaidufēs leelā, kosmikā šajuhta. Škaidri šapratu, ka pats esmu šapluhdis ar eteri, ka tahlums un tuwums manim kluwufchi it tā weens. Pehščhi laiks un telpa bija eeguufchi pawifam kahdu zitu, lihds šchim man šweščhu un nepasihstamu jehdseenu. Wifa tufschaine šahka trihzet, lihgotees, wilkotees. Bija kahds neapraštams reibonis, ko šajutu un pahrdšihwoju fewi us wišeem laikeem. Weenu azumirkli man eenahza prahtā, ka garš warbuht grib teikt manim „tā mahte“ un kad es pee šchis atfinas biju jau nahzis, manim šchita, ka pats esmu nomiris, un tā tahds pilnigi atrahčis no ķermenistā smaguma. Sawu muhščhu nebiju jutis lihdsigi dšila un leela samulfuma. Welti es puhletos šcho isjuhtu wahrdoš tehrt,

apraštit. Brihdīs bija neiffakams, talab ka es jutos eerauts transzendentalo špehtu kufstibā. Warbuht no šcheenees ir eefpehjams pehtit kahdus mums wehl neisprotamus, bet tomehr štingri un negrosami pastahwofchus likumus. Man bija tā, tā kad šchahda azumirkla šawado eewilnojumu nerwos un smadsenēs buhtu janostahda waigu waigā ar pašču muhščibu. Mistiskas eejuhčas mirklis, no tura istaro gaismas šposchums! Kad atkal biju pahršpehjis fewi un šahku raudstitees, kurp mans zelfch wed, es nojaidu ka esmu it tā šapnojis, bet šapnojis ar walejām azim, jo wis apfahrt redseju wairš tik parastās tufneschainās smiltis, šhofejas atmentnūs, gar malam nobalstinatus atmena stabikus un abejās pušēs zelam tufneschainus klajumus. Dihwainais maldū garš bija judis no manas apfinas. Turpmatos šawa zelojuma peedšiwojumus neatstahstischu, bet kad es biju nonahzis pee šprauštā zela mehčka un kopā ar šawu labato draugu dšehru glahši tehjas, šarunadamees par glufchi itdeenischām leetam, tad juu fewi pahrmaitau, kahdas agrat nebiju nowehrojis. Brihšam no šawa drauga garu garās runās es neneeka nesapratu, waj šapratu tikai kahdas atfewiščkas škanas, kuras eurbās manā apfinā greestigi un darbojās špehčigi. Mana eedomu pafaulē šakufstējās ar brihnischku špehtu un es wareju gaisā fadsirdet tahdus atfewiščkus teikumus, par kahdeem man agrat nebij jehgas un tad es šahku nojauft, ka mani apstahjufchi kahdi transzendentali špehti, no kuru waras pohr fewi es welti puhlos walā tiht. Man gribot negribot bij janahst pee atfinas, ka ir kahda zita man nesinama roka, kura teechi nosafa manu likteni. Ur domam un jehdseeneem es biju kluwis tā newarigs behrnš un pats newaru pateikt, waj šawā behrnibā ari es buhtu ko tahdu isjutis un pahrdšihwojis tā to, kas tagad bij kluwis par neatwairamu mana garigā fastahwdalu. Tas ko es eedomajos, bij nesalihdštinami štiprats par to, ka leetu parastā ihsteniba winu itdeenischkajā nosihmē man agrat bija atw ehruft. Filofofs es neefmu bijis, bet tagad es jutu škaidri, ka ar šawu teescho pafaulēs isjuhtu un ahrejo eefpaidu usnemščhanu fewi, buhščhu nokluwis filofoseem dauds tuwaki nekā lihds šchim un filofofi turpmak arween wairak šahka mani nodarbinat.

Wiss nebijufchais un agrat neefpehjamais no šcha brihšcha man islikās weenigi interesantais. Wehlat mana atfina bij jau tik isafinata, ka weegli es wareju šweščas domas uskert un ari isfinat ko kahds zilweks domā, tout ari winsch wahrdoš nebuhdu to isteizis. Zilweka garigais špehts šlehpjas ne tikai wina smadsenēs, bet wifā ķermeni un es wareju isjust itweena zilweka ķermeni, ja šchis zilweks ar mani šarunajās waj atradās manā tuwumā. Ugrat šchahdu sawu špehju es nebiju finajis un man šametās bail, ka ari ziti neuffinatu to, ko es pats domaju. Gribedams šcho apstahkli pahrbauht, es beeschi šaweem draugeem waj ziteem, ar kureem šarunajos, šahku usdot jautajumus, kuri azumirkli nodarbinaja manu eefšejo zilweku. Pahštelgts es noweh-

roju to brihnisčko leetu, ka manis newerns ne-
saprata. Uf mani raubstjās tā uf nelgās Antina,
tursch prahtu saudejis un man arī, sinams, nebij
fewischi grūhti nowehrot, ka wisi mani pasinas
usluhfo mani par nenormalu zilweku, tursch no-
dodās n. sin kahdeen mistifkeem pehtijumeem un
nopuhlas sakarā ar teem, isflaidrot arī patš
fewi.

Pehz wisa ta es sapratu, ka neesmu wairš
tahds tā wini un ka man ir zitas dauds dsilatas
atfinas par wisu leetu ihstenibu, nekā wineem.
Es sinaju ko wini juht un domā pat tad, ja
wahrdos to naw teikufchi, talab ka wiau ferme-
nistko atfinau man bij spehja uftwert un arī pa-
fchu atfinau istulkot winas buhtifskajā nersihmē.
Bet waj wini wareja sinat to, ko es domaju un
juhtu? Tā ka wini pat ta wairš nesaprata
ko es uf teem runaju, waj brihnumš,
ja arī man sud. katra palahwiba uf teem. Juhš
buhfat dsirdejuschi, ka sawā laikā es otrahwos no
sabeedribas, weentulibā atwilfdamees. Semeslus
tam wisam norahda mans patreisejais stahis.

Salminsch sawu stahstu bija beidsis. Smag-
lairs un Plakans tagad sinaja daschu ko wairat
par beedra bijufchām eefschesām pahrwehrtibam.

Ir peenahzis brihdis teikt wehl daschus
wahrdus par trijeem dsihwokka beedreem.

Salminsch, Plakans un Smaglaišs nuwa
pasistami jau no widus skolās laiteem. Wehl
tā zariško gimnastiju oudstakai, Plakans un Sal-
minsch, bija nodewufchees rewoluzijas leetai, ap-
mekledami pat naktisfapulzes. Pehz tam wiau
zeli tomehr bija schlihruschees, jo studet dewās
weenigi Smaglairs, bet abi wina beedri augst-
skolās studiju prinzipā neatsina. Gufchi tāpat,
tā daschi modernee glesnotaji akademiju eestata
leeku, uf augstskolu skatijās Plakans un Salminsch.
Raut gan Smaglairs bija ziti pafaulas usstati
un, fewischi politifskos jautajumos zitada pahr-
leeziba, nekā wina abeem nupat mineteem dsih-
wokka beedreem, tomehr gimnastijas laikos radu-
schās sawstarpejas draudsigās atteezibas turpi-
najās arī wehlat un tilai tā ween arī ir isflaidro-
joms apstahlis, ka wini bija patlaban kopeja
dsihwokka waldneeti. Pa d. lai wini turejās kopā
aif paraduma, bet eemesls tam, sawufahrt, bija
arī wiau falmnezifke apstahli. Peenemtais
Rujenes eelas dsihwokka wineem isnahja loti
lehis un bes tam wini bija peeradufchi pee saw-
starpejas abfshchans, kura eenesa sinamu jawribu
un weeglumu wiau sawstarpejas atteezibas.
Smaglairs, eestahdamees politehnika, tā ja tekis
bija eestahjees studentu korporacijā, un tajā usnemtš,
ahtri peesawinajās korporantu asprahtibas. Pehde-
jās lihds sinamam mehtram imponeja arī Salm nam,
bet fewischi Plakanam, neraugotees uf to, ka par
studenteem un korporazijam wini, tā profesionali
rewoluzionari, loti dschligi sobojās. Lai tā, bet
wini sawstarpeji afmilejās un arī daschu ko zits
no zita mahzijas.

Ur tahdu pat straujumu un aifrautibu, tā
sinatnem, eestahjees korporazijā, Smaglairs no-

dewās arī burfchu eerastham un wiau jautribam.
Ur leelu fajuhsmu winsch zirta rapeerus, mehgi-
nadamees gan malziosās, gan mensurās un wis-
pahr wingrinadamees burfchitofibās, eedsehra
burfchu alu un neaifmirsa, protams, arī noreib-
tā patš Bahus. („Ram jauniba ir dota, tas to
lai isdsihwo!“) ihsteem bu. fcheem par preeku fon-
wenta korteli daudsfreis ziteja Smaglairs un „Gau-
deamus igitur“ dsheedaja ar aifrautibu un fajuhs-
mu. Kas par to, ja daschi wezati burfchi wihf-
degunigi sobojās, ka kimikam Smaglairskam wehr-
fcha temperaments. Winch mas par to behdaja.
Worbucht, Smaglairs tizeja, ka darbs ir pafaulas
ftronis. Winsch strahdaja un pahrpuhleschandas
(to jau eepreefch wareja paredset) nobeidfās ar
nerwu lehmi. Kimijs students Smaglairs
juta, ka beidsot buhs speests pahtraukt studijas,
jo aif pahratas isflaidibas nebuhs spehjigs sekot
wairš leziju faturam. Sakarā ar to, daschus
wahrdus par paschām schim lezijam, uf neintere-
lanti preefchā zeliām profesoru lezijam, studenti
parasti nemehds eerastees. Daschas lezijas ir
tomehr nepeezeeschamas un, taut pret pascha gribu,
apmeklejamas. Schahdas lezijas studenteem ir
purwa dwinga. Pee nelaika B. Rigas politesch-ri-
tā tā laikā tautfaimneezibas tursch noklawfijas
ar komerz- arī kimijas un agrarfakultotu studenti
kopā. B., peeturedamees sawā politifskajā ekon-
omijā pee austreeschu skolās, nebija glufchi tufschs
frasu kalejs, bet patš wina preefchā nefums bij
tomehr nahwigi monotons. Daschi wareja schajās
lezijas ahtri eedfihwotees, ahtri winas usnemt
un tee tad lezijas noklawfijas pat ar sinamu
sinfahri, bet daschus atbaidija runataji (profesors
lasija pehz sen jau fagatawotām lezijam, tu aš
gan ilgadus ar jaunato art papildinaja) pahrat
faufais, pedantifskais tonis un nedfihwais peeefch-
nefums. Pehdeje tad newareja pee B. lezijam
peerst un Smaglairs peedereja pee fcheem.
Winsch tomehr bij ischalls students un peespeedās
pee darba daudsfreis arī tad, ja schis darbs ne-
bij mihfch.

Schai laikā Smaglairs zeeta jau no ahr-
fahrtigas isflaidibas un usmanibu darbam wareja
konzentret tilai ar leelām puhlem. B. patlaban
runaja par Maltus teoriju. Tajā naw nela fa-
reschgita, bet Smaglairs aifsnaudās jau pehz
runataja otra teikuma. Laime ka students bija
masa auguma un, nosehdees kahdam milfenim aif
muguras, laimigi fnaufdams arī nekrahza,
jo tad profesors, drofchi ween, neufmanigo stu-
dentu buhtu israidijs no auditorijas.

(Turpat wehl.)

Walerijs Brufows.

Upafichsemes zeetumā.

(beigas)

VII.

Marko flimoja wairat nedelas ilgi, un
Dschulija to kopa, tā mahzedama. Bet tad Mar-
ko beidsot iswefelojās, fahtrga Dschulija.

Rahda watarā wina sahla kungstet aif ne-
panefamām sahpm. Wezā Wanozza šaprata, kas
noteef, un lifa tai peewirštees tuwat.

Uf rihta puši Dšulija dšemdeja nedšihwu
puisenu.

— Šehel, ka winsch ir nedšihws, teiza Lo-
renzo. Tad tā buhtu isaudsīs duhschīgš laupitajš!
Ne šatram gadaš laime — peedšimt zeetumā.

Rosimo lamaja Wanozzu, ka ta esot Dšū-
lijai palihdšejusi.

Uf, wina tatschu seeweete, šazija šlimā
Marija.

Rihtā atnahza abi turki — zeetumšargi, pee-
wahza maso netrištito lihšti kopā ar netihromeem
un aifnesa projam.

VIII.

Dafčas deenas wehlat Dšulija teiza uf
Maro, kad wiši guleja, jo bija eestahjusees naktš:

— Maro! Tu wari mani nizinat. Es
esmu pašudufi seeweete. Tu esi pirmais, ko es
eemihleju. Un tomehr es wairš newaru tewim
atdot šawu newainību, jo mani lifa kaunā ar
waru. Es nejuhtoš tewiš zeeniga, lai gan ne-
esmu pret tewi noseegufēs. Uf, ja mehš fastap-
toš agraf, un tu pirmais buhtu šarijīs manāš
kruhtis, turāš wehl nebija redsejis neweens wihreetiž!
Naw glahstu, kahdu tewim nebuhtu demufi, ar wifu
mihlestibas un kaisles dedšigumu! Bet tagad at-
stahj mani, Maro, un nedomā aifmiršti, ka es
esmu seeweete. Es newaru nemit lihšti tā lih-
gawaš balwu, šawu neaptratp to godu, — dahr-
gako mantu meitenes puhra, un newehloš, lai
tewim buhtu wehlat jakaunas par šawu iswehli.
Es tewi mihleschu lihšš kapam, bet tu mani ne-
drihtiti mihlet. Kamehr mehš wehl atrodamees
šahjā ellē — pehz ta Runga prata, — atlauj man
tikai kahdreif pawehrtees tawā šejā, lai es guhtu
šewim šephus atturetees no pašchlepkawibas, kas
ir nahweš grehtis. Bet kad zaur swehtāš jau-
nawaš Marijas aifluhgumeem mehš tikšim brih-
wibā, atzerees wehl kahdreif mani, jo tu esi un
palikši manāš dwehseles rihta blahsma. Un
eeshlgufees kloštera zellē, es nemitešchos luhgt
Dewu par tewi.

Bet Maro winai atbildeja:

— Dšulija! Tu esi tā blahšmots engelš.
Ne šapni, nedš nomodā es neesmu redsejis ko dattaku.
Tu manim no jauna atdewi tizibu uf Deewa
šehšširdibu un paradiseš šwehtlamību. Ja de-
besu lilijas war lihššinatees tewim, tad aifmirštas
wifas semes šahpes. Domāš par tewi apschil-
bina mani tā šilgāš šibenis. Kad tawaš rolas
škar mani, es nodrebu wifš: tawš šlateens dedš-
na tā kwehlošchas ogles, un reišē ir mozofchi
šaldš. Tawa baltš ir tā šwilpes šlanāš rafotā
plawā, tā putola wilna iškufšti atmenainai pee-
traštei. Es esmu laimigš, ja waru noštuhpštil to
weetu, ko šahrušchas iawaš kahjas. Tu esi tihra
un beš grehta; grehtš newar tewi aifšahrt, un tu
pazelees tam pahri tā debefiš pahri mahtoneem.
Uf manāš širdš waldneeze, lai muhšham es

redsetu tawaš azis, kas trahšchawafas par wara-
wihšni!

Tad Dšulija nometāš uf zeleeem un teiza:
— Maro, manš mihlais! Waj tu nemši
mani par šawu seewu?

Maro nolaidāš zelos un šazja uf wināš:
— Meitene, Dšulija! Deewa ta Runga
preekšhā, kas redš un šina wifu, es nemu tewi
par seewu, šaderinos un šaweenojos ar tewi
laulibā, ko zilweš nespehj šchirt.

Tā šalaulajāš wini nakti, kad wiši guleja,
— nometušchees zelos, weens otram eepretim.

IX.

Kristigo semju waldneeki, protamš, newa-
reja meerigi noškatitees, ka netizige turki noštip-
rināš semē, kur ušturas Kristus weetneekš. Kala-
brijāš herzogš Alfonsoš, toreisejā Neapoles karala
dehšš šawahza štipru karāšepchu, lai padšihu
turkus no Italijas un atkarotu atpafak Dtranto
pilsehtu. Paweššš Šifšš IV. lifa pahrtalt nauda
šawuš šelta un šudraba traufus, lihšš ar daudšiem
bahņizu dahrgumeem, un iſrihkoja Alfonsoam pa-
lihgā peezpadšmit galeraš. Uri ungari un arago-
neefchi atšuhšija palihga šephus.

Kristigo karawihru kaujas dedšigums un drošme
šalauša netizigo pretofchanoš. jo turku karotaji is-
truhzināš, dabudami šinat ka sultans Muhā-
medš ir beidšš šawu negantību pilno muhšchu
1481. gadā, maija mehnesi. Musulmani behga
projam no Italijas, un neapolitaneefchi atkal ee-
nehma šlaweno Dtranto pilsehtu.

Štarp kristigo pulku wadoneem atradāš
nelaimigā Frantscheko Largo brahliš Pietro, un
winsch šteidsāš ufmeklet šawu brahla meitu.
Dšuliju isweda no apafschsemes zeetuma. Wina
newareja noturetees kahjāš, un šaules gaisma tai
apschilbinaja azis. Wiši, kas redseja wināš is-
dehdejušcho mešu un bahloš waiгуš, newareja
waldit ašaras. Weiklas šalpones to nomāšgaja
ar šmaršchuhdeneem, šafukaja matuš un eetehrpa
wiku weeglāš, maigi peegulstofchāš drehbēs.

Dšulija likāš bija šaudejušī prahtu un uf
wišiem jautajumeem nefā nespehja atbiidet. Dtrā
deenā pehz atwabināšchanaš ta gruhtī šaštima,
un wairaf nedelaš ilgi žihņijāš ar nahwi. Dru-
dšcha karšoni tai likāš, ka wina ir jau nomirufi
un noteefata uf muhšchigām mokām ellē; murgos
wiku mohžija welni, gahnidami tai mešu. No
radineekeem wina nepafina neweena, un wiši, kas
tuwojāš pee wināš gultāš, tai eedwesa šchāuf-
mas un reebumu.

Pateizotees ahrstu ruhšem un tuwineeku
gahdibai, wina beidšot šahla iswešelotees, bet
wišš pahrzeestais, un apafschsemes zeetumā pa-
waditee šchāufmu mehneschi tai šahla liktees tā
drudšcha karšona murgi. Wināš klahbtuhņē ne-
weens neufdrošchinajāš eemintees par tāš guht-
neežibu, un a i wina pati iswairijāš šchos brih-
šchus pat domāš atzereetes.

Iswešelojušēs pawifam, Dšulija aifbrauza
uf Neapoli un apmetāš pee kahda no šawem
tehwošcheem uf dšihwi. Šagad jau Deewa

ronika, kur juhs ūtowakar bijāt palikušai? Es pee wakariņam juhtu nemaš neredzeju.

W e r o n i k a. Nu tad juhs teedam labi ūkariņš. Es tak juhtu lūgawai blakus sehdeju.

W a f i l s. Kamdeht ne man? Weronika, (ar nolūmi) nu kamdeht, ne man? (Galwa ūpri dreb.)

W e r o n i k a (klusam). Mihtais draugs, tamdeht ka liktenis naw wehlejis.

W a f i l s. Ne. Sakat, ka tehws to naw wehlejis. Ak, es nelaimes pufns!

A l u s n e f e j i (peedahwā alu).

W a f i l s. Šaaba ja tew nawa? .. Un wiha jaunkundei!

A l u s n e f e j s (ahtri nolēk ūhaaba karati ar wiha pudeli ū paplahtes ar ūkōšameem). Luhtu! (Wafils ar Weroniku meelojas)

S r u m b a (Degim un Wagam). Neka, sehdees kā gribi, bet zetortā jau partija neiņahks. (Pee Mišūka, kas ar zīgaru ūbōs ūkōjšis dešotajeem, ūmat ūhēdams). Mišū kungs, waj nepeehdišatees tu wak mašēstā.

M i š ū k a. Aho! Bet ko tad — man jau tās naudas maš. Pagaidat, eenahks Kraupas kungs. Dehta kahtās wihtā jums labpraht kahtu lopmušūnu pašpēlēs (imejas, peehēdamees.)

S r u m b a. Neka. Kraupa ir ūkōps palizis, kopēt waldiba baroneem grašas mušūšas ašawinat.

M i š ū k a. Lai ašawina ween. Deews ar wiheem! Sana ešam drebināt no wiha kalešū trokšāna un kurtu kaukšānas. Sahtu wiht weht ruhtinat tos auro un aeroplanus, kur tad mehš wairs meeru guhtu ūawos ūemes ūuhtēšos?

W a g a. Jums nu, Mišū pap, pašēem ar mušūšas platiiba. Ka ūikai neķeras ari pee tās.

M i š ū k a. A ne! Ne majoratmušūša, ne lop, ne mešū mušūšāna mana mahja nekad naw bijuši. Wezwezā ūemneekieme, ūikai wairakas mahjas apweenotas. Mans tehws ūatēdu ūahrahts bijs.

W a g a (ģištigi). Tad nu gan deretu juhtu laukus apgrošit. Waj maš buhs ūahrahts ūaudis rihtētem graištis?

M i š ū k a. A ne, Wagas kungs! Mans tehws, zik es ašminos, bija mihtēstas dabas. J ar kungu, i ar pagaišu ūatika. Mehš, behtni, gan ūikām rihtētem graištis, bet ūa graištāja bija pamahte, mušūšas ūpīhmane, mana tehwa otrā ūeewa.

S i r d i i n e e k i (paklūšam). Luhtk, luhtk, kā Mišūšas ūawus radu rakšus aklahj: barons ūawu klahguletoju wezajam Mišūšim ūšprezinājis ūihti ar leelo mahju platiibu. Luhtk, kamdeht Mišūšs par ūemes reformu. Newar tehwa kauna ašmiri.

O t r s i r d i i n e e k s. Špīhmanes pehtēni weht ūagad ūuhtis. Se, he!

S r u m b a (dalot kartes). Mišūka kungs, ūaemat! Ja, jums tad weegli ūemes reformai peekriht. Bet ko lai mehš ar Kraupas kungu darām? Wiham weht pašam mahja ūi laukeem un Rīgā trihs mahjas. Bet kur lai es ūawus 60 lopīnus leeku un 15 ūirgus? Rekwīeja krewi,

rekwīeja wāhzi, rekwīeja Ulmanis aštrihwōšānas karos. Trihs waldibas newareja Šrumbas rozibas ūputinat. Nozēht weenu galwu, diwas weētā ūaug. Bet kad pašū mušū man ašems, kur tad ar ūaweem lopīneem ūikēšos? Kas zīš waldibal ūik daudi nodewu ūagahdās, kā wezais Šrumba ūagahdājis? Dehti, meišas man Rīgā ūkolās eēt. Kur lai tos ūadalu un ūimīnu — waj par ganeem pee ūaweem puhtēem-jaunšaimneekem?

S p u š g i s a r K n a u k i (rešē). Nu, Šrumbas tehws, dešgan tee muhtu behtni tekajušai ap juhtu lopīneem.

K n a u k i s (weens). Kā teiz, dundurus dšēnadami.

S p u š g i s. Angelnas bruhtāšam jau wahriga plūta, dunduru nepanes.

S r u m b a. Waj tew, Špušgi, naw labi gahjis pee manis? Es gribu redēt, kā tu ūi manas ganibnoras ūawā wezumā ūazēši tās ūaimnezibas ehtas, kā ūirgus, lopus ūamantōši, kā par ūemi ūamaktāši? Lihdi ūaim tu dihtwoši bei behtdam: zik tu pašrahdāji, ūik tew godīgi ūamaktāju, naudā waj graudā. Paēhtis biji.

S p u š g i s. Nebij lau ūikēti, kungs! Bet ūihti waldiba muhs pašūšs eezet brīhwkungu kahtā.

Kas kaht man nedliwot

Sašas biršes eelokā:

Pats apšēju ūirumīnu,

Šraudus malu dihtnawās.

K n a u k i s. Waj nu Šrumbas tehws ūawus ūggadejos ūakopejus bei puhra wātā laidis? Tak jau ūawu ūugas telīnu, waj kumetu eedahwās.

D e g i s. Un kur tad pats paliks, no mušūšas ūiraidis? Ar baltu ūpeēki rokā? (Šit kartes energijki.)

S p u š g i s. Tā juhs raziānalee ūaimneeki gan waretu mums jele tos balķus zēhtnem ar ūalku ūawēst.

W a g a. Ja aštrahdāteet, kamdeht ne. ūikai tad, draugs, teem leelineekem ūeezeet meerd: ne krewu, ne ūataru, ne kihtneēdu wairs pašlīgā neūazeet un preekš mums ari ūwehru dahru netāteet.

D e g i s. Buhtu wišus apkawūšai, ko tad wairs ūalkā lūgatu?

S r u m b a. Tad mirtu badā, tāpat kā leelajā matuhtkā ūimiriht dehtētem mišūneem

(Špušgis ar Knauki neklaustas, eemet ūikai.)

M i š ū k a. Ko nu! Kas wezo peeminēs, tam lai ūobus ūaukā.

S a i k a i n s (atdalidamees no dieedatajeem, peēet pee Šautras, kura palikuše weena, behtīgi raudihtamās grihdā). Mahz! (Šautra nedird.) Mahz, mihtā! (Nedird.) Šautra!

J a u t r a. (Šitruhtitas kā no dihtēem ūapreem, pahrwelk par ūeju). Waj tu tas, brahten? .. Peēkēhtēes, te blakus man brīhws.

S a i k a i n s. Par ko Šautra wairs jau tra naw? Un leelā dieedataja nedieed?

J a u t r a. Waj es, brahten, teedam wairs neēmu jau tra un nedieedu? (Kā ūibjuhtēes.)

Pati sawās kahās wairs nedseedu?! Miljonara seewa un jautribu pafaudejūti! Brahlen, kā tas war buht? (Alšwer azis, atleez galwu pret atšweftni.)

S a t k a l n s (skatas wīnas jaunības pilnā sefj). Pehtz tam, kad es esmu ilkarojis zauri wifus pafaulas karus, rediejis miljonus un pat wefelas pilsehtas ikuhtpam kā pa murgeem, bet zilwekus tuhkišoteem šapluzinām, pat wefelas walītis bojā aisejam, — mani līgimīna wairs tīkai pašā firds un, luhk, štee, paldees Deewam, wefeli palikuštee lozekli; ja, mihtā mahfiz, — šilta firds un wefelīgee lozekli. Wiis zits pafaulē — neeki.

J a u t r a. Tas tālība. brahlen! Un man tāšdu, brahlen, ir wehl šdi šilā firds un šiltee, darbīgee lozekli? Kamdeht tad man jāskumit? Brahlen?

S a t k a l n s (kaiflīgi šapseeht wīnas ilšeptās rokas šawejās). **J a u t r a!** (Tad šawaldas.)

J a u t r a. Ak, brahlen, nu ir par wehltu..

S a t k a l n s. Nahz, dieedafim! Šga kundie man wehleja fewi wimeklet.

J a u t r a. Al mihtā Šga kundie — kur wīna ir?

S a t k a l n s. Wīna štarp šawām mahfizam, jaunajām lauku šaimneezem, kas jau šahkuichas nowezot... (apšahjas). Bet škatees, Šautra, Šga kundie pate wehl šeed, kā šeedejuš. Kā roie šihrumā! Kas wīnu uštur šik škaištu?

J a u t r a. Es gan šinu — Šga kungs.

S a t k a l n s. Tas breeimonis, kā te wīfi wīnu šehlo: neuštizigais, pašehlepnaš, šamaitataš, pašgudraš u. t. t.

J a u t r a. Ša. Bet interesantais. Waj tu wehl nepališiti onkula Šga? Es eepališitinašdu. Šoti mihtā un šapns pret šahdeem, kahds tu. Un kad škatas azis, tad, leekas, wīfu redi šihdi firds dšilumeem. Neka nenoflehpit! Wīnā šin wīfu, brahlen, ka tu weetjās beedribās wadi preekšlāšjumus un wīšadus iirihkojumus. Wīnā šin wehlejš ar fewi eepalištees. Redi, wīnā šin šepahd pee šawas kundies, štarp šeweešteeem.

S a t k a l n s. Rakšneeks un šik nemanš! Šehd kā puku dahriā.

Š g a k u n d i e (peenahkušteeem). Al, Šautralina, nu ko tu šehdi weena pati, kā puhtize? Luhk, Alšreda Kalnina dšeešma «Kas kaišā man neguleš šahlē» — Šgis pehrneem few to eemah zija. Šidšeedi to — tas buhs kas šauns šahjās tradizionālās kahās.

J a u t r a. Ne, tante! Tīkai ne to... Es šidšeedāšdu, warbuht, Emiā Dahriina — «Šudule šaimiše.» Labi, tante, wehltak! (Pee Šga). Onkul, es te šums atwedu šawu brahšenu Šalkalau, eepališitatees! (šahweizinas.)

E l j a s k u n d i e (špehlē):

Taufešāmi roku dewu,

labo dewu, ne kreifo,

lai ir mihtā dšihwošān' (wīfi škoh r auj šihdi.)

2. škats.

Elšdams eefšahpo wezais Kraupa, Butulim peepališidot. Šlaukas šarkanraibā mutautā.

B u t u l s. Nu te jau eef wafā pawifam jautri. Ši, hi!

K r a u p a (degunā). Ša-a! Bet kur tad tee jaunšalaulatee?... Dewīnai wehni, Wafils atkal ar to kreeweneeti: šihukit, degunus šahahšūdi. Un Šautralina? Pee Šga kundies!... Te nu bija, draugs, kneedē kā kneededams, šodē kā šodedams, šawa meita ar manu dehlu kopā nešuras. (Krata noruhtpejees galwu.) Alri tas mahzītajs neka teem naw warejis eemahzīt.

B u t u l s. Nešaki, Šuri, neka. Mana šee-wa diwreil no manš peewakeem projam bešga, kamehr peeradinajās manās šemajās buhdās šodā, bet, redi, peerada beigās.

K r a u p a. Kas tā nu bija, mihtāš! Waj tā fewi kahdreil mihtējuš, tā teikt no firds? Wīnas mantu tu dabuši un alri (eefšahukit auš), bet wīnas firds un dwehieles jau nedabuši.

B u t u l s. Ek! Kahda wehna man firds un dwehieles! Nu jau kopā ar to šahlumā kaiš šilimo, firds un dwehieles ween palikuš, tāpat kā šawā ar to wehderu šilimojot, — kas tad nu wairs ir no abām!

K r a u p a (šimejas apkehtrees). Pareiši, draugs, to tu pareiši eš uškehris! Kad to meetas mihtā štumu wairs naw, ko tad ar firdi un dwehiešē dariši? Ša, ha, ha, glušā manas domas... Bet redi, kamehr tee mihtitumi wehl un alri dwehieles bišākin, — tad nu bišākin labak gan. Ša, ha! Mana šee-wa mani reil ar wīfu meetu un dwehiešē mihtēja.

B u t u l s. Ek! (Norahda uš to)

K r a u p a. Tas ir — šenak, šenak, kad wehl pus ween šik reišis biju. Tagad es ne azu galā šās neeerediu un šaku wafā to wīšai pafaušē dširdot. Kā ir, tā lai ir! Škati, šur jau wīna šehd, kā apbruzinata mumija.

Š r u m b a (eeraugot abus). Al Kraupa, Butuls... Kur tad juhs šehpšatees? Waj šdeht mums kahdu wehriā pahri nošpehlet?

D e g i s. Nekas jau gan nekaišetu, kā teiz, dehla kahās. Weens pats behrns, wīša muhtā šeha peškas mantineeks.

K r a u p a (glaimots, tad uštraukdamees rauduigi Butulim). Šaki, draugs, waj nu ir muhtu behrni reil šadabušitees? Mehs bijām draugi peešdešmit gadus no weetas. Ne mana bagatiba, ne šawa nabadišiba muhs newareja šahkirt, bet zeešāk alri kopā newarešām šapafetees, kā nobuhtāšotees, (buhtāšojas, wīneem peenes alu) un šadšerotees, bet, luhk, behrnus tāšādu mehs šašāšijām uš muhtā šdu muhtāteeem par weenu meetu un weenu (kahē) dwehiešē. Un tee kas šahlak no wīneem dšims, nebūšs wairs ne Kraupas, ne Butufi, bet Butufkrapas, waj Kraupbutufi... Šabuhtāšimees wehl reil, draugs! Wai, zik reini abi ešam klu-wuščā (šlaukas). Neka, tā kluhtpitiščānās beidiot buhs jāatmet. Wai, kā peekuš!

(Šurpmaš beigās.)